

Grunderna för den regionala samarbetsplaneringen

1. Allmänt

Inom sjöräddningstjänsten strävar man efter riksomfattande handlingsmodeller som ska beaktas i regionala samarbetsplaner. I vissa fall kan regional praxis inom branschen stå i konflikt med praxis inom sjöräddningstjänsten. I dessa fall måste man först inom branschen ta reda på om det annanstans med avseende på branschen finns praxis som sedan tidigare lämpar sig bra för riksomfattande praxis inom sjöräddningstjänsten. Först efter denna förundersökning finns det en grund för att inleda planeringen av samarbete mellan branscherna.

Den gällande sjöräddningsinstruktionen förutsätter att sjöbevakningsväsendet har en uppdaterad sjöräddningsplan över användningen och ledningen av sjöräddningsdistriktets resurser samt över samordningen av verksamheten i olika kritiska lägen. Planen ska kontinuerligt finnas tillgänglig för sjöräddningsledaren. Sjøräddningsplanen är en beredskapsplan för sjöräddningstjänstens uppdrag. Planen används inom Gränsbevakningen.

Vid uppgörandet och vidmakthållandet av en sjöräddningsplan avtalar man med distriktets övriga sjöräddningsmyndigheter samt med frivilliga organisationer om deras medverkan i sjöräddningstjänsten. Samarbete mellan flera branscher eller planeringen av samarbete mellan flera olika regionala aktörer inom en bransch samordnas med hjälp av branschföreträdare för sjöräddningsdistriktets ledningsgrupp.

2. Sjøräddningstjänstens beredskapsplanering

I sjöräddningsplanerna som upprätthålls av sjöräddningssektionerna ingår åtminstone följande helheter:

- efterspanings- och räddningsenheternas, ledningsnivåernas och övriga organs gruppering och ledningsförhållanden
- sjöräddningsenheternas indelning enligt användningsändamål samt larmande och principerna för anlåtande av dem vid olika kritiska lägen
- detaljerade åtgärdslistor för igångsättande av efterspanings- och räddningsaktioner utan dröjsmål i olika kritiska lägen
- åtgärder och instruktioner för anskaffande av ytterligare hjälp och material vid storolyckor
- kommunikation som används i kritiska lägen och instruktioner om kommunikationstrafik
- instruktioner om samarbetet med övriga medverkande
- instruktioner om samarbete med grannstaterna

- instruktioner om tillstånds- och anmälningsförfaranden då statsfartyg deltar i sjöräddning på Finlands territorialvatten eller luft- rum
- information

Sjöräddningscentralen i Åbo ska därutöver ha en särskild plan för hur nationella resurser och resurser som kan larmas från andra länder används samt bl.a. internationellt samarbete (SPOC, SAR Point Of Contact).

Chefen för sjöräddningstjänsten (SC) fastställer sjöräddningsplanerna inom sitt sjöräddningsdistrikt.

3. De viktigaste samarbetsplanerna

Sjöräddningsplanerna som sjöräddningssektionerna upprätthåller räcker inte till för nationell beredskap inför stora olyckor och flertypsolyckor, utan de måste kompletteras genom utarbetande av samarbetsplaner tillsammans med andra aktörer. Viktigaste av dessa är samarbetsplanerna med

- Räddningsväsendet,
- Social- och hälsovårdsväsendet,
- Polisen,
- Trafikverket,
- Miljömyndigheterna.

Samarbetsplanerna kan vara enskilda planer eller alternativt handlingsmodeller som båda (eller flera) branscher tar i bruk som bilagor till sina egna beredskapsplaner. Funktionsmodellerna kan utarbetas på riksnivå eller lokalt. När lokala planer görs upp ska man ge akt på att de inte står i konflikt med riksomfattande riktlinjer och handlingsmodeller.

Vid utarbetandet av samarbetsplaner ska man noggrant överväga vilket värde samarbetsplanen tillför verksamheten. Det lönar sig att undvika onödiga samarbetsplaner. Likaså är det skäl att undvika lokala samarbetsplaner när det för ändamålet finns tillräckliga nationella instruktioner att tillgå.

3.1. Räddningsväsendets samarbetsplan

Med avseende på storolyckor och flertypsolyckor ska i samarbetsplanen mellan Räddningsväsendet och Gränsbevakningsväsendet åtminstone följande beaktas.

- Principerna för anlitan- de av räddningsväsendets enheter i sjöräddningsuppdrag (tyngdpunkten på stora fartygsbränder, uppdrag som kräver röjning och kemikalieolyckor)
- Beredskap på akutvård (bl.a. TRIAGE) som ska vara överensstämmande med beredskapsplanen för akutvårdstjänsten
- Grundande av evakueringscentraler med anknytning till uppdrag till havs
- Anlitande av räddningsväsendets sakkunniga vid sjöräddningens ledningscentral
- Gränsbevakningens stöd vid fartygsolyckor på insjöar och vattendrag

- Principer för utbildning och övning
- Oljebekämpning i skärgården och i närheten av stränder

3.2. Samarbetsplanen med hälso- och sjukvården

Med avseende på storolyckor och flertypsolyckor ska i samarbetsplanen mellan social- och sjukvårdsmyndigheter och Gränsbevakningsväsendet åtminstone följande beaktas.

- Principer för anlitanade av akutvårdstjänstens enheter, sjöräddningstjänstens massevakuerings- och akutvårdsuppdrag (inkl. verksamhet på olyckplatsen och på evakueringscentralen)
- Beredskap på akutvård (bl.a. TRIAGE) som ska vara överensstämmande med beredskapsplanen för räddningsväsendet
- Anlitande av räddningsväsendets sakkunniga vid sjöräddningens ledningscentral
- Principerna för TMAS-tjänster
- Principer för psykosocialt stöd
- Principerna för informationsutbyte mellan sjöräddningens ledningscentral och sjukhuset/företrädare för sjukvårdsväsendet vid en olyckssituation.
- Principer för utbildning och övning

3.3. Samarbetsplan med polisen

Med avseende på storolyckor och flertypsolyckor ska i samarbetsplanen mellan polisen och Gränsbevakningsväsendet åtminstone följande beaktas.

- Upprätthållande av allmän ordning och säkerhet vid storolyckor och flertypsolyckor
- Principer för brottsutredning
- Polisens roll i evakueringscentralen
- Principerna för identifieringen av offren
- Principerna för informationen till offrens anhöriga
- Principerna för utbildning och övning
- Principerna för ledningen av särskilda situationer på havet

3.4. Samarbetsplanen med trafikverket

Med avseende på storolyckor och flertypsolyckor ska i samarbetsplanen mellan trafikverket och Gränsbevakningsväsendet åtminstone följande beaktas.

- Informationsutbytet mellan VTS-centralerna och sjöräddningens ledningscentraler
- Anlitande av säkerhetsradiosystemet GMDSS i sjöräddningen.
- Principerna för mottagande av fartyg i nöd i skyddshamnar. Principerna ska vara överensstämmande med miljömyndigheternas beredskapsplan
- Gränsbevakningens stöd vid fartygsolyckor på insjöar och vattendrag
- Principerna för utbildning och övning

3.5. Samarbetsplanen med miljömyndigheterna

Med avseende på storolyckor och flertypsolyckor ska i samarbetsplanen mellan miljömyndigheterna och Gränsbevakningsväsendet åtminstone följande saker beaktas.

- Samordnande av åtgärder vid oljebekämpning och sjöräddning med anknytning till flertypsolyckor
- Principerna för ledningen i situationer när ansvaret för åtgärderna för oljebekämpning och sjöräddning på grundval av internationella fördrag ligger i olika länder.
- Principerna för mottagande av fartyg i nöd i skyddshamnar. Principerna ska vara överensstämmande med Trafikverkets beredskapsplan
- Handlingsmodeller med anknytning till kemikalieolyckor som ska vara överensstämmande med beredskapsplanen för räddningsväsendet
- Anlitande av miljömyndigheternas sakkunniga i sjöräddningens ledningscentraler
- Principerna för utbildning och övning

Under ledning av närings-, trafik-, och miljöcentralerna ska myndigheterna som ansvarar för bekämpning av olje- och kemikalieolyckor på fartyg göra upp en regional plan för samarbete vid bekämpning av olje- och kemikalieolyckor på fartyg. Samarbetsplanerna har gjorts upp med tanke på Bottenviken, Skärgårdshavet, Finska viken och Saimen. Planerna gäller bekämpning av en stor olycka på en öppen fjärd eller på ett område som omfattas av flera räddningstjänster. Av planerna framgår vilka olika myndigheter som deltar i bekämpningen och vilka deras uppgifter är, personal, materiel och utrustning som finns till förfogande, en plan för hur bekämpningen leds och organiseras, hur enheterna formas, uppgifter om utrustande och underhåll, larmande, ordnande av provtagning och undersökning och övriga nödvändiga åtgärder. I planerna har man uppställt som mål att de ska uppdateras med 2–5 års mellanrum. Planen fastställs av miljöministeriet. Genom statsrådets förordning utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i samarbetsplanen och föreskrivs om behandlingen och upprättandet av planen och om den regionala indelning som ska iakttas samt om den närings-, trafik-, och miljöcentral som bär ansvaret för uppgörandet av planen.

3.6. Övriga samarbetsplaner

Även tillsammans med andra aktörer är det möjligt att upprätta samarbetsplaner.

4. Planeringsrunda för samarbetsplanen

Följande principer följs vid upprättandet av samarbetsplanen:

- 1) Behovet av en samarbetsplan övervägs utifrån den nationella planen.

- 2) Tidpunkten för när planen görs upp bestäms gemensamt mellan branscherna så att det kan beaktas i VP/VEP och för att tillräckligt med resurser för beredningen kan reserveras. Då avtalas också vem som är ansvarig för igångsättandet av arbetet, tidpunkten för när arbetet inleds, när arbetet ska vara färdigt och hur planen ska presenteras för de olika branschföreträdarna.

Det är skäl att avtala om ärendet i ledningsgruppen för sjöbevakningsdistrikten och meddela det till delegationen för sjöräddningstjänsten.

- 3) Den person/aktör som utsetts att inleda arbetet kallar de övriga branschföreträdarna till sammanträde och utifrån detta inleds arbetet.
- 4) Ett utkast eller en färdig samarbetsplan presenteras gemensamt enligt godkända principer.
- 5) En godkänd samarbetsplan tillkännages dem som deltar i den operativa verksamheten. Vid behov kan en gemensam sammankomst i ärendet ordnas och det kan hållas på regional eller nationell nivå.
- 6) Det är skäl att aktivt kontrollera att planerna är uppdaterade och korrigeringsuppgifter ska inledas utan dröjsmål.
- 7) Regionala planer ska uppdateras efter att betydande ändringar skett i den nationella samarbetsplanen.